

Eiropas Latviešu Apvienība

2012. gada 18. septembr

Eiropas Latviešu apvienības (ELA) pētījums „Latviskas izglītības iespējas Eiropas valstīs Latvijai”

Saistībā ar Eiropas Latviešu apvienības biedru organizāciju ikgadīgo sanākumiem šogada 8. un 9. septembrī, kas notika Lielbritānijas galvaspilsētā Londonā, plašākajai sabiedrībai tika prezentēts nupat tapušais pētījums 32 lappušu apjomā „Latviskas izglītības iespējas Eiropas valstīs Latvijai”. Pētījums ir ELA iniciatīva; tā autori ir ELA prezidija priekšsēdētājs Aldis Austers un ELA izglītības referente Daina Grāse.

Pasaulī, bet jo īpaši Eiropā, aug pieprasījums pēc latviskas izglītības. Pirms desmit gadiem Eiropā darbojās tikai četras skolas, bet tagad ir jau 42 (pat 43, ja vienā vīriņā durvis pēc pētījuma pabeigšanas). Jāpiebilst, ka neformālās skolas ir pirmais solis uz valodu, tās lietojuma nodrošināšanu no Latvijas izceļojušo tautiešu bērnu vidū.

Pētījuma mērķis ir sniegt vispārīgu informāciju par latviskas izglītības pieejamību Eiropā, ieskaitot rekomendācijas politikas veidotājiem gan valstiskā, gan nevalstiskā līmenī un radīt pamatu citiem fundamentāliem pētījumiem par nacionālo izglītību ārpus etniskās dzimtenes robežiem.

Pētījums aptver bērnu latviskas izglītības projektus – neformālos un formālos – visās Eiropas valstīs, ar Gruziju. Izņēmums ir Krievija un pāris NVS valstis. Tiek analizētas skolu un eogrāfiskās dislokācijas patnības, pastāvīgas ilgtspējas, mērķu misija un saturs, skolnieku un skolotāju sastāvs, izmantojamās telpas un saimnieciskā situācija, aplūkota darbības koordinācija un pieejamais atbalsts, apskatītas formālas izglītības iespējas un veikts salīdzinājums ar somu diasporas nacionālas izglītības iespējām ārpus Somijas.

Pētījuma pamats ir no 2012. gada aprīļa līdz šī gada jūnijam veikta Eiropas latviešu skolu aptauja (skolas bija aicinātas atbildēt uz 9 jautājumiem), Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā un Pasaules Brīvlatviešu apvienības Izglītības padomes materiāli, piezīmes norijās latviešu skolu skolotāju semināra Bredfordā 2012. gada 25. un 26. februārī un Latviešu valodas aģentūras (LVA) ziņojums konferencei „Latviešu pasaulē – piederīgi Latvijai”, kas notika Rīgā 2012. gada 13. un 14. jūlijā.

Pētījuma tapšanas laikā tika apzinātas 36 Eiropas latviešu skolas. Aptaujas anketu aizpildīja 34 skolas; par divām – Lesteres (Lielbritānija) un Longfordas (Īrija) latviešu skolām – daļa informācija tika iegūta no Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā. Saskaņā ar vortāla www.latviansonline.com sniegto informāciju, Eiropā darbojas vairākas skolas: Daugavas Vanagu Vīciņā Latviešu skolā un Latviešu bērnu skolā „Kasta skola” Oslo, tāu informācija par šīm skolām ir pārskatāma, lai to izmantotu šajā pētījumā. Pilns aptaujas datu apkopojums atrodams pielikumos pētījuma nosaugumā. Skolu kontaktpersonām tika dota iespēja iepazīties ar pētījuma melnrakstu, lai viņiem būtu iespējams sniegt vairākus precīzākus un priekšlikumus.

Pētījuma nosaugumā secināts, ka izglītības piedāvājums saistībā ar mūsu izceļojušo tautiešu bērnu latvisko apmācību veidojams krietni plašāks, nekā tas ir pašlaik. Tam būtu jāietver:

- metodisku palīdzību bērnu vecākiem valsts un pilsētās, kur latviešu skolu nav;
- vadlīniju noteikšanu skolām, kā arī finanšu palīdzību;
- skolotāju darba (daļa) legalizāciju, kā arī viņu regulāru apmācību;
- latviešu valodas mācīšanu regulāri skolās;
- tīmekļa programmu ieviešanu;
- rīcību tautiešu bērnu piedalīšanās nometnēs Latvijā.

Informāciju sagatavoja:

Lasma Ībiete –

Eiropas Latviešu apvienības (ELA) komunikāciju referente.